

4.8.2010

Valtiovarainministeriö
Kirjaamo
PL 28

00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 9.6.2010, VM038:03/2009

IT-KONSERNIOHJAUKSEN LAINSÄÄDÄNTÖTYÖRYHMÄN MUISTIO

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa työryhmämuistiosta, jossa työryhmä tekee ehdotuksen hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisen hallinnon tietohallinnon ohjausta ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevaksi lainsäädännöksi.

Lain keskeisenä tavoitteena on toteuttaa eduskunnan viime joulukuussa tekemä päätös, jonka mukaan julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja yhteensopivuus tulee toteuttaa asianmukaisesti uuden lainsäädännön pohjalta.

Esityksen mukaan valtiovarainministeriölle annettaisiin toimivalta julkisen hallinnon tietohallinnon yleiseen ohjaukseen ja julkisen hallinnon tietojärjestelmän kokonaisarkkitehtuurista huolehtimiseen.

Kukin ministeriö ohjaisi toimialallaan tietohallinnon ja tietohallintohankkeiden kehittämistä ottaen huomioon lain tarkoitus ja lain yleiset velvoitteet sekä lain nojalla tapahtuva valtiovarainministeriön harjoittama julkisen hallinnon tietohallinnon yleinen ohjaus.

Lisäksi esityksen mukaan laissa säädettäisiin julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnasta, standardeista, yhteentoimivuudesta, yhteisistä palveluista sekä tietojen saatavuudesta.

Esitykseen sisältyy lukuisia asetuksenantovaltuuksia.

Esityksen perustelujen mukaan ministeriöiden tulisi kartoittaa tietohallintoa koskeva lainsäädäntönsä ja raportoida, mihin toimenpiteisiin ne aikovat ryhtyä lainsäädännön yhtenäistämiseksi. Tästä sekä ehdotetun lain muusta toteutumisesta tulisi raportoida säännöllisesti talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle ja valtion tilinpäätöskertomuksessa.

Elinkeinoelämän keskusliitto ry, Ohjelmistoyrittäjät ry, Teknologiateollisuus ry ja Tietotekniikan liitto ry esittävät yhteisenä lausuntonaan seuraavaa.

4.8.2010

Lausunnonantajien käsityksen mukaan julkista tietoyhteiskuntapolitiikkaa on välttämätöntä koordinoita hallinnonalojen ja toimijoiden välillä. Useissa yhteyksissä on huolestuneena todettu, että tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään vielä puutteellisesti julkisella sektorilla, erityisesti kunnissa. Tietojärjestelmät eivät toimi riittävän hyvin yhteen. Järjestelmien hyödyntämistä on tehostettava ja yhteensopivuutta lisättävä tuottavuuden nostamiseksi julkisessa hallinnossa.

Lausunnonantajat kannattavat lämpimästi nyt lausunnolla olevaa esitystä. Ne pitävät tärkeänä, että lain toteutumista ja esityksen perusteluissa esiin nostettujen toimien toteutumista seurataan korkealla poliittisella tasolla talouspoliittisen ministerivaliokunnan ohjauksessa ja tarvittaessa ryhdytään korjaaviin toimiin.

Lausunnonantajat huomauttavat, että teknologia ja sen yhteentoimivuus eivät silti yksin ole ratkaisu julkisen hallinnon tuottavuuden parantamiseen. Tietohallintoa kehitettäessä on myös uudistettava toimintatapoja ja organisointia.

Yhteentoimivuus yksityisten toimijoiden tietojärjestelmien kanssa

Koko julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kannalta on erittäin tärkeää, että myös ns. välillisen julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteentoimivuus julkisen hallinnon tietojärjestelmien kanssa otetaan huomioon.

Esityksessä lain soveltamisalaa rajataan siten, että se on velvoittava niiden tietohallintotehtävien osalta, jotka kytkeytyvät myös yksityisten tahojen suorittamiin laissa tai lain nojalla annettuihin julkista valtaa sisältäviin julkisiin tehtäviin.

Lausunnonantajien käsityksen mukaan esityksen mukaisen julkisen hallinnon tietohallinnon yleisessä ohjauksessa, tietojärjestelmän kokonaisarkkitehtuurin sisältöä suunniteltaessa ja ministeriökohtaisten tietohallintohankkeiden suunnittelussa tulisi ottaa huomioon yksityisten toimijoiden näkemykset.

Perusteena ehdotukselle on se, että yksityiset tahot tuottavat yhä kasvavan osan yhteiskunnan tarvitsemista julkisista palveluista. Julkista palvelua tuottaessaan yksityisten toimijoiden palvelutehtävä on usein julkisen hallintotehtävän hoitamista. Suomeen on tarvetta luoda yhtenäisiä projektihallinnan, arkkitehtuurisuunnittelun ja teknisten osaamisalueiden verkostoja, jotka edesauttavat julkisen sektorin hankkeiden yhdistämistä käytännössä.

Oikeudellisena käsitteenä julkisen hallintotehtävän hoitaminen on julkisen vallan käyttöä laajempi alaltaan. Julkisten palvelujen toteuttaminen ja siihen liittyvä tosiasiallinen, julkisen vallan käyttöä sisältämätön, toiminta voivat olla julkisen hallintotehtävän hoitamista,

4.8.2010

vaikka tällaisten tehtävien hoitamiseen ei yleensä sisälly julkisen vallan käyttämistä. Tällaisessa toiminnassa ei siis tehdä varsinaisia päätöksiä eikä siihen sisälly yksipuolista vallan käyttöä.

Julkisten palvelujen toteuttamista voidaan pitää julkisen hallintotehtävän hoitamisenä, mutta vain siltä osin kuin kysymys on lakisääteisen julkisen palvelun toteuttamisesta. Näin ollen myös yksityisen toteuttama hoito, opetus tai huolto voi olla julkisen hallintotehtävän hoitamista, mikäli sillä on lakisääteinen, viranomaisen tehtäviin liittyvä perusta. Esimerkiksi ostopalvelut, kuten yksityisen palveluntuottajan toimesta hoidettavat kunnan palvelut, kuuluvat tyypillisesti julkisiin hallintotehtäviin, joihin muun muassa hallintolaki tulee sovellettavaksi. Samoin ammattikorkeakoulu voi olla paitsi julkisyhteisön hoitama myös yksityisoikeudellisen yhteisön ylläpitämä, jolloin kyseessä on julkisen hallintotehtävän hoitaminen.

Lausunnonantajat eivät esitä, että lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan sellaisia tietohallintotehtäviä, joita yksityinen sektori toteuttaa hoitaessaan julkista vallankäyttöä sisältämättömiä julkisia hallintotehtäviä. Lakia sovellettaessa tulisi kuitenkin pyrkiä myös julkisen ja yksityisen sektorin tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen, eikä pelkästään julkisen sektorin toimijoiden välisten tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Innovaatioympäristö ja osaaminen

Timo Kekkonen
Johtaja

Ohjelmistoyrittäjät ry

Jaakko Salminen
Toimitusjohtaja

Teknologiateollisuus ry

Jukka Viitasaari
Johtaja

Tietotekniikan liitto ry

Robert Serén
Toiminnanjohtaja